

Az a fontos, hogy sikerült bizonyítanom - vallja a Videoton volt vezére

Székesfehérvár - Múlt héten író-olvasó találkozón mutatták be A Videoton története 1938-1990 című könyvet. A kötet a gyár 75 éves évfordulójára jelent meg. Lapunk a szerkesztésben részt vállaló Kázmér Jánost, az állami Videoton utolsó vezérigazgatóját kérdezte.

Az idén 80 éves **Kázmér János** a találkozón elmondta: 1956-ban került a céghez, annak 1800-ik munkavállalójaként. A Videotonnál 35 évet volt, itt töltötte az ifjúságát, s szakmailag mindent megkapott, amit egy mérnök megkaphatott.

- *Mi van önnel? Mit csinált, mióta elment a Videontól?*

- Ahogy elkerültem a Videontól, külföldre kerültem. 10 évig Svájcban, pénzügyi területen dolgoztam. Nem tudom, érdek-e valakit vagy csak az én magánjellegű tépelődésem része, de ma is azt gondolom, hogy az a szakmai karrier, ami a Videotonban megadott a 35 év alatt, csodálatos volt. A rendszerváltáskor azonban mélyen elgondolkoztam azon, és szerintem sokan feltették maguknak a kérdést, hogy én annak a kornak voltam-e a kreációja és ezért voltam sikeres, vagy tényleg saját teljesítményem járt ilyen eredménnyel. Akkor úgy döntöttem, hogy szakítok mindennel, előlről próbálok kezdeni. Pénzügyi területen indultam el, mondván: ha ott boldogulok, akkor az elégtétel magamnak, és biztos tudom, hogy amit a Videotonban elértem, megérdemelten értem el és akkor boldog ember lehetek.

Kázmér János ma borászkodik, de teljesen naprakész (Fotók: Pati-Nagy Bence)

- *Sikerült?*

- Anyagilag fantasztikusan. Tíz év alatt többet kerestem, mint a Videotonban a 35 év alatt, de nem a fizetés volt a lényeg. Az a fontos, hogy sikerült bizonyítanom. Svájcban nagyberuházásokkal foglalkoztam, olyan hatalmas projektekkel, mint például egy egész réz-vertikum kiépítése. A legkisebb munkám 5, a legnagyobb 300 millió dolláros volt.

- *Mostanában mit csinál?*

- 65 éves koromban elmentem nyugdíjba. Elkezdtem amatőrként borászkodni, de most már akkora területet művel a családi vállalkozásunk Lesencetomajnál, hogy az már nem mondható ennek.

- *Most már szinte történelmi távlatból tekinthetünk a rendszerváltásra. Törvényszerű volt, hogy a Videotonnál úgy kellett történnie dolgoknak, ahogy történtek?*

- Nem. Rám a videotonosok haragudtak a nyolcvanas évtized második felétől, mert folyamatosan azt mondtam, hogy a vállalat a korábbi struktúrában nem működhet tovább. Én mindig azt mondtam, minimum 10 ezer embert el kell küldeni! Akkor 23 ezer körül volt a létszám. Éppen ezért hoztuk létre az önszegélyező egyesületet is, hogy ne legyen sokk. A rendszerváltás idején volt egy személyes találkozásom Antall Józseffel, és ezt neki is említettem. Ő azt mondta, nagyon pesszimista vagyok.

- *Miért gondolta ezt így?*

- Világos volt, hogy a Videoton termelési szerkezete tarthatatlan. A termékek majdnem 70 százaléka szocialista országokba ment, a nyugati piacokra nem tudtunk volna ilyen szerkezetben versenyképes áron termelni. Abban az esetben, ha lett volna a rendszerváltáskor egy Hóman Bálint vagy egy Csitány G. Emil, a Videoton sorsa másként alakult volna. A cég a régi struktúrában nem maradhatott volna fenn, de azokon az alapokon, amiket létrehoztunk a nyugati nyitás stratégiájával, komoly lehetőségek előtt állt a cég. Egy dolog nem sikerült: a Videoton értéke a rendszerváltás környékén a szellemi energiája volt. Ez a rendszerváltáskor teljesen elveszett.

- *Hogy értékeli ezt a pályát, amit az új Videoton befutott?*

- Elismerésem! Egy biztos: csak bérmunkával Magyarország nem juthat előbbre. Ha azt akarjuk, hogy az ország újra sikeres pályára álljon, kellenek olyan tevékenységek is, amelyek a szellemi munkát és a nagyobb hozzáadott értéket biztosítják. Vannak ilyenek, s csak egyet említek, a Bosch ma közel száz egyetemistával áll szerződésben.

A Videotonnak - kevesen tudják - annak idején Budapesten majdnem ezer fős kutatóintézete volt. Az épületek ma is megvannak, csak a lényeg hiányzik.

- *Úgy látom, naprakész. Mit szól ahhoz a bejelentéshez, hogy bezár annak a Philipsnek a fehérvári gyára, amit önök elsőként telepítettek le, akkor még a Videotonban?*

- Világosan kell látni, hogy ma a televízió és a rádió nem az élvonalban lévő innovatív termék. Ha csak az Apple információit nézzük, azt látjuk, hogy a számítógépből kiindulva lesz rádió és televízió. A legjelentősebb termékek szinte mind Kínában készülnek, aminek később súlyos ára lesz.

Ma már világosan látszik: a rendszerváltás első miniszterelnöke, Antall József egyik legnagyobb hibája az volt, hogy feladta a volt szovjet keleti piacokat. Állítólag rossz tanácsadóra hallgatott, de ez most már teljesen mindegy is. A szocialista nagyvállalatok - ebből négy, a Videoton, az Ikarus, a Dunafer és a Köfém Fejér megyében volt- túlnyomó többsége lényegében ennek következtében omlott össze, s temette maga alá emberi egzisztenciák tömegét.